

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА ПО ФИЛОСОФИЯ

МОДУЛ 4 - СОЦИАЛНА ПСИХОЛОГИЯ

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА НА МОДУЛА

Тази програма описва обучението в модул „Социална психология” като част от профилираната подготовка по философия в 11 клас. Основната цел на модула е развитието на социалните умения на учениците чрез придобиването на основни теоретични знания за функционирането на социалните групи и за груповата динамика и чрез упражняване на основни социални умения в разнообразни практически дейности. В този модул се надграждат и задълбочават първоначалните познания по някои теми от социалната психология, включени в програмата по философия за 9 клас, ЗП. Целите на модула „Социална психология” се съчетават оптимално с работата по модула „Култура на мисленето”, който развива логическите и аргументативни аспекти на диалогичната култура и също се предлага в 11 клас.

Учебното съдържание е структурирано в **три основни теми** – *Личност, група и групова динамика, Умения за общуване и Разрешаване на конфликти*. Продължава развиването на всички *основни познавателни и функционални компетентности*, посочени в УП по философия (ЗП), като в този модул специфичен приоритет имат дискусийните и аргументативни умения и анализът на казуси.

Учебното съдържание се разгръща от теория към практика, от изследване на проблематично поведение (напр. бариери в общуването, конфликти) към насърчаване на желано поведение (напр. развити умения за общуване, нагласа за сътрудничество и помагачо поведение). По такъв начин задълбочаването на социалните умения на учениците като форма на личностно развитие представлява принос към тяхната подготовка за конструктивно участие в живота на обществото след завършване на средното образование.

Посоченият в началото приоритет на овладяването на умения се проявява в съотношението между броя на часовете за нови знания и за практически дейности и упражнения (Таблица 2) и формите на оценяване (Таблица 3). Така формулираните цели на профилираното обучение по философия в 11 клас, модул „Социална психология” изискват прилагането на интерактивни методи на преподаване, задачи за структуриране и осмисляне на личния опит и последователно възлагане на разнообразни групови задания.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Таблица 1

Теми	Очаквани резултати	Основни понятия
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ		
1.Тема: Личност и група. Групова динамика.		
1.1. Личностна и социална идентичност	<p>Знания: Познават теории, които описват взаимодействието и взаимната зависимост на личностна и социална идентичност (Дж. Х. Мийд и Ерих Фром)</p> <p>Умения: Различават в опита си аспекти на личностна, групова и културна идентичност и анализират техните взаимовръзки. Анализират влиянието на групата върху личността и това на личността върху групата/общността.</p> <p>Нагласи: Осъзнават динамичния и многопластов характер на процесите, при които се конструира личностната и социална идентичност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • култура • личностна идентичност • групова идентичност • етническа принадлежност • социоикономически статус
1.2. Междуличностни отношения	<p>Знания: Познава алтернативни модели за описание и анализ на различни видове междуличностни отношения: приятелство, харесване, любов, съпружество, семейство.</p> <p>Умения: Прилага изучените модели за анализ на междуличностни отношения в личния си опит и в произведения на различни изкуства (напр. литература, кино).</p> <p>Нагласи: Оценява значението на разнообразните междуличностни отношения за формирането на идентичност, за развитието и за постигането на удовлетворяващо качество на живот на личността.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • харесване • семейство • приятелство • любов • съпружество

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

<p>1.3. Роли и отношения в група</p>	<p>Знания: Познава основните етапи в развитието на групите. Познава модели за идентифициране на типични роли при групови взаимодействия. Познава разликата между група и екип.</p> <p>Умения: Анализира ретроспективно и проспективно етапите в развитието на класа като група. Прилага модели за идентифициране на групови роли за анализ и промяна на своето поведение в група. Разграничава родителски стилове при анализ на семейството като група.</p> <p>Нагласи: Разбира значението на груповата динамика за качеството на груповото постижение. Проявява готовност да полага усилия за развитие и промяна на отношенията в групата.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • група • екип • групов динамича • етапи в груповото развитие • семейство • лидерство
<p>1.4. Стереотипи и предразсъдъци</p>	<p>Знания: Познава алтернативни модели, които обясняват възникването, функционирането и влиянието на стереотипите и предразсъдъците върху междуличностните отношения.</p> <p>Умения: Анализира различни форми на дискриминация (по пол, възраст и др.) в личния си опит, публичния живот или медиите</p> <p>Нагласи: Проявява критично отношение към влиянието на стереотипите и предразсъдъците върху собственото мислене и поведение.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • стереотипи • предразсъдъци • дискриминация • малцинство и мнозинство
<p>1.5. Алтруизъм и помагачо</p>	<p>Знания:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • конформизъм и

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

поведение	<p>Описват форми на поведение на алтруизъм и егоизъм, конформизъм и антиконформизъм, емпатия и помагачо поведение.</p> <p>Умения: Анализират фактори, които благоприятстват алтруистичното поведение и улесняват помагането.</p> <p>Нагласи: Осъзнават значението на алтруистичното поведение за себerealизацията на личността и просперитета на общността.</p>	<p>антиконформизъм</p> <ul style="list-style-type: none"> • алтруизъм • емпатия • вина • норми • награди и наказания
2.Тема: Умения за общуване		
2.1. Бариери в общуването	<p>Знания: Идентифицира основни бариери в общуването (социални, езикови, културни различия, влияние на емоциите, неразвити комуникативни умения)</p> <p>Умения: Анализира факторите, които улесняват или затрудняват комуникацията в класа, училището, семейството, други групи или организации.</p> <p>Нагласи: Разбира ролята на ценностите и организационната култура за улесняване на комуникацията.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • общуване • ценности • организационна култура
2.2. Вербална и невербална комуникация	<p>Знания: Познава разнообразни техники за невербална комуникация.</p> <p>Умения: Анализира аспекти на невербалната комуникация като начин за преценка на автентичността и ефективността на общуването.</p> <p>Нагласи: Осъзнава културната специфика на вербалната и на невербалната комуникация. Осъзнава силата на невербалната комуникация за ефективна подкрепа</p>	<ul style="list-style-type: none"> • език на тялото • лично пространство • автентичност • асертивност

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	на вербалното послание и проявява готовност да я използва в личния си опит и при публични изяви.	
2.3. Основни комуникативни умения	<p>Знания: Познава основни комуникативни умения - напр. активно слушане, Аз-послание и др.</p> <p>Умения: Разграничава чуване и слушане. Прилага разнообразни ефективни техники за общуване в учебни и реални ситуации.</p> <p>Нагласи: Осъзнава значението на уменията за слушане за подобряване качеството и ефективността на общуването.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • чуване • слушане • активно слушане • парафразиране • Аз-послание • задаване на въпроси
3.Тема: Разрешаване на конфликти		
3.1. Стратегии за разрешаване на конфликти	<p>Знания: Познава модели за обяснение на конфликти и класифициране на типични поведенчески реакции.</p> <p>Умения: Анализира типове поведение при конфликт (в личния си опит или чрез казуси). Експериментира с прилагането на различни стратегии за разрешаване на конфликти в учебни и реални ситуации</p> <p>Нагласи: Осъзнава конструктивния смисъл на конфликтите като възможност за разрешаване на проблеми и изясняване на отношения.</p> <p>Проявява готовност за конструктивно справяне с конфликтни ситуации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • избягване, • налагане • компромис • агресия • сътрудничество и конкуренция

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

ХОРАРИУМ ЗА МОДУЛА

Препоръчва се изучаването на модул „Социална психология” в 11 клас с 36 часа годишно.

Допълнителни уточнения за конкретния модул.

Таблица 2: Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания	до 14 часа	до 40 %
За практически дейности и упражнения	до 18 часа	до 50 %
За контрол и оценка (За входно и изходно ниво, ...)	до 4 часа	до 10%

ОЦЕНЯВАНЕ

Поради изявения практически характер на този модул, оценката се формира преди всичко от участието в разнообразни практически дейности, упражнения от тренингов тип, групови задания и проекти.

Таблица 3: Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Текущи оценки от работа в клас (участие в групови обсъждания и дискусии, практически задания и др.)	40 %
Текущи оценки от домашни работи	15 %
Оценки от работа по проект	30 %
Оценки от писмени работи	15 %

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Предложените в Таблица 4 дейности дават възможност да се постигнат целите на модула «Социална психология», който се отличава с подчертана практическа насоченост и задълбочават усвояването на *основните «преносими» познавателни и функционални компетентности*, чието изучаване започва в задължителната подготовка по философия в 9 и 10 клас. Посочените дейности се осъществяват систематично *през цялата учебна година* според годишния план на учителя.

Таблица 4: Дейности в процеса на профилирано преподаване на философия в 11 клас, модул „Социална психология”

Дейности	ключови компетентности	междупредметни връзки
В класната стая		
Анализ на философски и нефилософски (публицистични, литературни, научен и др.) текстове на български и чужди езици (според профила на училището)	общуване на роден език общуване на чужди езици (според профила на училището)	български език и литература, чужди езици - умения за анализ на текст - посочване на примери от литературата по темите от програмата
Организиране на дискусии и дебати по философски, обществено значими и важни за училищната общност проблеми	общуване на роден език обществени и граждански компетентности	български език/чужди езици - спазване на езиковата норма
Анализ на казус	общуване на роден език обществени и граждански компетентности	природни науки, история, ИТ, география и икономика
Изготвяне на публични презентации на индивидуални и групови изследователски задачи	общуване на роден и чужд език дигитална компетентност инициативност и предприемчивост умения за учене	- спазване на езиковите норми при изложението - използване на ИКТ при търсене на информация и оформяне на презентации - планиране и осъществяване на индивидуални и

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

		групови изследователски задачи, работа в екип
Срещи с експерти (напр. консултанти по организационно развитие, обучители, медиатори и др.)	общуване на роден език обществени и граждански компетентности инициативност и предприемчивост	
Анализ на произведения на изкуството (картини, филми, видеоклипове ...)	общуване на роден език културна осъзнатост и творчество умения за учене	литература, история, изобразително изкуство, музика (анализ на разнообразни медии)
Творчески задачи – изработване на колажи, плакати, рисунки, малки театрални форми и др.	културна осъзнатост и творчество	изобразително изкуство, музика – изразяване на философски идеи чрез средствата на изучаваните изкуства
Индивидуални и групови задачи за структуриране на опита	общуване на роден език обществени и граждански компетентности	
Извън класната стая		
Самостоятелни или групови проучвания в интернет по теми от програмата	общуване на роден и чужд език умения за учене дигитална компетентност обществени и граждански компетентности	- търсене и критична оценка на информация в интернет (на роден или чужди езици)
Посещение на различни институции (консултантски центрове, НПО, тренинг организации)	общуване на роден и чужд език умения за учене инициативност и предприемчивост обществени и граждански компетентности	
Осъществяване на групови или индивидуални проекти (изследователски или социални), свързани със значими проблеми на личността, класа, училищната общност	инициативност и предприемчивост обществени и граждански компетентности	
Организиране на тренинги за придобиване на		предприемачество

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

различни умения (комуникативни, социални, лидерски...)		
Създаване, поддържане и участие във виртуални диалогични пространства (блогове/уикита, форуми и др.)	общуване на роден и чужд език умения за учене дигитална компетентност обществени и граждански компетентности	критично и аргументирано заявяване на лична позиция активно използване на ИТ за публикуване в интернет
Творчески задачи – рисунки, музика, поезия, проза, художествена фотография, компютърна графика, театър и др.	културна осъзнатост и творчество	изобразително изкуство, музика – изразяване на философски идеи чрез средствата на изучаваните изкуства